

GELUIDEN KOMEN BINNEN

PERSTEKST

Commissarissen van de tentoonstelling : Keren Detton en Pascale Cassagnau

Kunstenaars : Saâdane Afif, Dominique Blais & Kerwin Rolland, George Brecht, Rodolphe Burger, John Cage, Philippe Cazal, Boris Charmatz, Claude Closky, François Curlet & Michel François, Jeremy Deller, Ângela Ferreira, Jean-Baptiste Ganne, Joseph Grigely, Pierre Huyghe, Martin Le Chevallier, Rainier Lericolais, Jean-Charles Massera et Pascal Sangla, Ramuntcho Matta, Jonas Mekas, Laurent Montaron, Melik Ohanian, Dennis Oppenheim, Anne de Sterk, Fred Wiseman

Waarom zijn zoveel hedendaagse kunstenaars geïntrigeerd door geluiden? Welke weerklank krijgen geluiden in hun werk? Welke invloed hebben geluiden op de door kunstenaars gecreëerde experimentele ruimte en welke invloed heeft dit op de toeschouwers? In deze tentoonstelling “Geluiden komen binnen” worden werken samengebracht die gelinkt zijn aan muziek en zijn geschiedenis, de menselijke stem en het gesproken woord. Ze herinneren ons aan de geluiden die deel uitmaken van onze gemeenschappelijke herinneringen, ons klankenpatrimonium. De werken zijn verschillend van vorm en ritme en hun geluiden komen ongevraagd op je af. Ze maken van de tentoonstellingsruimte een samenspel van echo's uit verschillende hoeken.

Het zijn de kunstenaars van de avant-garde (begin XXste eeuw) die geluid introduceerden in hun plastische werk. Geluid kreeg plots de esthetische waarde en appreciatie die ze verdiende, geluid kreeg plastische uitdrukingskracht in een kunstwerk. Geluid, lawaai en stemmen brengen een verrassend nieuw palet aan mogelijkheden binnen in de kunst en dit op het moment dat geluiden zelf ook in volle evolutie zaten door de nieuwe technologieën die geluiden kunnen meenemen naar plaatsen waar ze anders niet weerklanken, wat op zich weer nieuwe experimenten mogelijk maakt. Geluiden vastleggen maakt het mogelijk om geluid tot kunst te verheffen en leidde zo tot radiofone creaties en klankinstallaties en leidde uiteindelijk tot het gebruik van audiovisuele media die met zijn klanken de musea van vandaag vult.

In deze tentoonstelling, een samenwerking tussen het Nationaal Centrum voor Plastische Kunsten en het Regionaal Fonds voor Hedendaagse Kunst (FRAC) Nord-Pas de Calais, kunt u kennismaken met hedendaags werk (vanaf de jaren 60) waarin geluid de extra dimensie vormt.

In 1968 publiceert John Cage een boekje met als titel *Diary: How to improve the world (you will only make matters worse)* [Dagboek: Hoe de wereld te verbeteren (je maakt het alleen erger)].

De man, die begin XXste eeuw een revolutie veroorzaakte in de muziek door de dwingende aanwezigheid van de componist te reduceren, gebruikt deze techniek ook bij wat hij schrijft. Sociale commentaren of intieme ontboezemingen worden – met hun zinnen, hun kleuren en hun typografie – willekeurig vastgelegd en afgespeeld tijdens publieke optredens. In een tijd waarin mensen de maatschappij in vraag durfden te stellen, gaat Cage het engagement aan om tegenstroom te varen door het dagdagelijkse als uitgangspunt te nemen en door zich open te stellen voor het onverwachte.

In zijn zog hebben vele andere kunstenaars klanken en muziek bevroegd en zijn ze zo tot verrassende nieuwe associaties van zinnen, verhalen en mensen gekomen. Twee totaal verschillende werelden - enerzijds een Brass Band en anderzijds een Acid Jazz-band - klinken samen in de video *Performance Fairey's Band* van Jeremy Deller en in de schematische voorstelling *History of the World*, waarin mijnwerkersrevoluties en industriële muziek elkaar vinden.

Ângela Ferreira maakt foto's van de instrumenten en de partituren van het amateurmuziekcorps van een gemeentelijke harmonie uit de mijnstreek van Noord Frankrijk. Dit fotoarchief drijft op het klankentapijt van partituren gespeeld door inwoners van Douchy-les-Mines. Intiemer maar ook gelinkt aan het industriële verleden van haar land, hergebruikt de Amerikaan Dennis Oppenheim in *Tune Towers (Klanktorens)*, de vorm van de mijnschachten waarboven een aantal kleine muziekdozen geïnstalleerd zijn. De nostalgische melodietjes zetten de mechanismen van associatie en denken in gang. Voor andere kunstenaars is het gehoor het zintuig dat je scherper doet waarnemen.

George Brecht, leerling van John Cage in de jaren 50 en belangrijk figuur uit de Fluxus-beweging, maakt *Ten Event Glasses*, bestaande uit glazen rechthoeken met het woord 'Event' erin gegraveerd. De grootte en plaats van de tien lezelaars is door het lot bepaald en de opstelling dus volledig toevallig. Deze geluidloze partituren vragen de toeschouwer om met de inspiratie van het moment aan de slag te gaan.

Opnames zijn herinneringen aan tijdelijke belevissen die terug tastbaar worden. Maar het zijn ook vervormingen veroorzaakt door de tijd die er is over gegaan. Welke invloed heeft het geluid en meer in het bijzonder de stem op de voorstelling die wij ons vormen van een ander? François Curlet en Michel François beantwoorden deze vraag met een kwinkslag door vormelijk te overdrijven en door objecten om te vormen in hun werk *Les Loquaces (de Babbelkousen)*. Een andere omvorming, *Doro Bibloc* van de hand van Martin Le Chevalier is een telefoon die verbonden is aan een vocale server die ons probeert te verzoenen met ons leven als consument. Geluiden kunnen vaak dienst doen als voorbode of naklank en slagen er in om zowel de toekomst als het verleden op te roepen. Een opname is een stem uit het verleden die ons lichamelijk raakt. In de video *Blanche-Neige (Sneeuwwitje)* van Pierre Huyghe kijk je met een bevreemdend gevoel naar de getuigenis van zangeres Lucie Dolène. Zij vertelt hoe zij met Disney in de clinch moest gaan om de rechten op haar eigen stem te laten gelden. Ergens tussen de intieme ik en de sociale ik laat Laurent Montaron slapers vanuit hun eigen onderbewuste murmelen in *Somniloquie*. De installatie bestaand uit een foto en een audio-speler bespeelt ons langs drie kanten: de boodschap van de smachtende personages, het geluidsfragment en de uitnodiging die op elke bezoeker afkomt om de dubplate aan te zetten. Deze dubplate wordt bij elke beluistering wat verder gewist.

Doorheen verschillende verhalen gaat de tentoonstelling « Geluiden komen binnen » ook op zoek naar de plaats van muziek, stem en woord in onze dagelijkse omgeving. Joseph Grigely, doof sinds de leeftijd van 11 jaar, laat ons een keukenhoekje zien dat volhangt met de papieren

boodschappen waarmee hij heeft leren communiceren. *Kitchen Conversation* is een stilleven dat plaats heeft voor de objecten, maar ook voor de conversaties die hier ooit plaats vonden. Door onze geluidsomgeving te isoleren vestigen kunstenaars onze aandacht op het geluid om ons heen. Saâdane Afif gebruikt achtergrondgeluiden als hoofdrolspelers in zijn montage. Jean-Baptiste Ganne sluit een populair volksdeuntje "*Esperanza*" op in een stalen blok die werkt op zonne-energie. Hij maakt meteen duidelijk dat geluid een atmosfeer nodig heeft om zich voort te planten. Hij doet bovendien beroep op ons empathisch vermogen. Geluid heeft de bijzonder eigenschap dat het een fysiek gegeven is dat invloed heeft op ons lichaam en onze geest. Dominique Blais en Kerwin Rolland vullen de ruimte van het Frac met geluiden; hun werk bestaat uit opnames van zonnewinden en de Aurora Borealis die daarmee samenhangt. Het zijn klanken die binnendringen in de ruimte en in het lichaam van elke bezoeker.

Geluid is een nieuwe dimensie die de ruimte tussen twee kunstwerken inneemt. Ver van het idee van het autonome kunstwerk zijn de werken uit de tentoonstelling « Geluiden komen binnen » de kolonistoren van de fysieke en mentale tussenruimte, geluiden leggen subtiele contacten tussen de werken. Naast geluiden in de tentoonstellingsruimte zijn er radiofone werken te horen via verschillende hoofdtelefoons. Een aantal daarvan zijn gerealiseerd voor de Ateliers voor radiofone creatie van France Culture vanaf 1969, andere zijn geluids- of verhaalobjecten die van hun object zijn ontdaan. Eén daarvan, *Le son des Dunes (het geluid van de Duinen)* van Rainier Lericolais werd ontworpen naar aanleiding van de bouwwerken van dit Frac-Nord Pas de Calais. Deze geluidservaring die je beluistert tijdens het doorkruisen van de nieuwe wijk 'le Grand Large' tussen het LAAC en het FRAC, laat de oude geluiden van deze plaats horen, de tijd waarin dit een druk havengebied en een scheepsbouwwerf was.

BEELDEN BESCHIKBAAR VOOR PERS

GELUIDEN KOMEN BINNEN

TENTOONSTELLING MET WERK UIT HET NATIONAAL CENTRUM VOOR PLASTISCHE KUNSTEN EN UIT DE COLLECTIE VAN HET FRAC NORD-PAS DE CALAIS

BEELD 1

Ángela Ferreira, *Photographie (détail)*, 2016.
Production CRP/ © Ángela Ferreira. Collection Frac Nord-Pas de Calais.

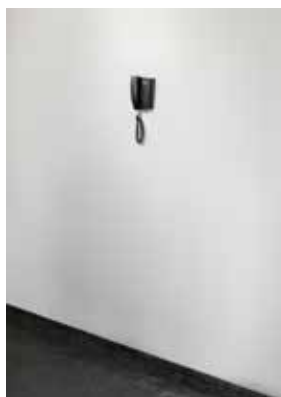
BEELD 2

Joseph Grigely, *Kitchen Conversation*, 1996.
Collection Frac Nord-Pas de Calais © Joseph Grigely

BEELD 3

Martin Le Chevallier, *Dora-Bibloc*, 2003. FNAC 04-116, Prêt du Centre national des arts plastiques © D.R / Cnap / Photo : Galerie Maisonneuve

BEELD 4

© Saádane Afif, *Tout*, 1998, FNAC 99087.
Prêt du Centre national des arts plastiques © Saádane Afif / Cnap

ADRES FRAC

503 avenue des Bancs de Flandres
59140 Duinkerke
+33 (0)3 28 65 84 20
www.fracnpdc.fr

Uurregeling :

woensdag tot vrijdag : 14u tot 18u
week-end : 11u tot 19u

CONTACTS

Emélie Gooding
Agence Observatoire
emelie@observatoire.fr
Tél. +33 (0)1 43 54 87 71

Coralie Desmurs
Chargée de communication et de mécénat
communication@fracnpdc.fr
Tél. +33 (0)3 28 65 84 20